

POSTANOWIENIE

Dnia 18 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **M. Z.**

oskarżonej o czyn z art. 212 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 sierpnia 2022 r.,

wystąpienia Sądu Rejonowego w Ś. w Zamiejscowym VI Wydziale Karnym w S.

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 k.p.k.

**odmówić przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w K., IV Zamiejscowy Wydział Karny w G. wpłynął prywatny akt oskarżenia M. S., w którym zarzucono popełnienie czynu opisanego jako kłamstwo w czasie piastowania wysokiego stanowiska publicznego, M. Z. pełniące funkcję prezesa Sądu Rejonowego w K.

Postanowienie z dnia 17 maja 2022 r., w sprawie II Ko [...] Sąd Okręgowy w Z. postanowił wyłączyć wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w K. od rozpoznania tej sprawy oraz przekazał ją do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ś. Przyczyną takiej decyzji były oświadczenia sędziów Sądu Rejonowego w K. wskazujące na okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności. W związku z wyłączeniem sędziów rozpoznanie sprawy w sądzie właściwym miejscowo stało się niemożliwe.

Postanowieniem z dnia 15 lipca 2022 r., w sprawie VI K [...], Sąd Rejonowy w Ś. w Zamiejscowym VI Wydziale Karnym w S. zwrócił się do Sądu Najwyższego

na podstawie art. 37 k.p.k. o przekazanie przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Uzasadniając ten wniosek Sąd stwierdził, że rozpoznanie sprawy przez ten Sąd może stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd właściwy w sposób obiektywny, gdyż oskarżona pełni od wielu lat funkcję prezesa Sądu Rejonowego w K.. To może rodzić przekonanie, że orzekający sędziowie znają oskarżoną. Poza tym, w razie wniesienia środka odwoławczego właściwy do jego rozpoznania będzie Sąd Okręgowy w Z., a - jako prezes jednego z sądów rejonowych znajdujących się w tym okręgu - Sąd Okręgowy w Z. na co dzień współpracuje z oskarżoną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w Ś. w Zamiejscowym VI Wydziale Karnym w S. nie jest zasadny, tak ze względów merytorycznych, ale i formalnych. Przedstawienie powodów merytorycznej bezzasadności podjętej w kierunku zastosowania przez Sąd Najwyższy określonej w art. 37 k.p.k. instytucji należy poprzedzić uwagami dotyczącymi zaistniałej w sprawie sytuacji procesowej, która też świadczy o całkowitej bezzasadności przedmiotowego wniosku. Nie ulega wątpliwości, że niniejsza sprawa dotyczy oskarżenia przez oskarżycielkę prywatną M. S. sędziego Sądu Rejonowego M. Z. pełniącą funkcję Prezesa Sądu Rejonowego w K. o przestępstwo z art. 212 § 1 k.k. (tak przedmiot postępowania określił też wnioskujący Sąd w postanowieniu z dnia 15 lipca 2022 r.). Z racji tego, że M. Z. jest sędzią przysługuje jej immunitet procesowy (por. art. 181 Konstytucji RP) i dlatego dla (ewentualnego) pociągnięcia jej do odpowiedzialności karnej niezbędne jest uzyskanie wymaganego zezwolenia na jej ściganie (por. art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.). Sądem właściwym do udzielenia określonej zgody jest właściwy sąd dyscyplinarny, który na posiedzeniu podejmuje stosowną uchwałę. Przy czym, zgodnie z treścią art. 17 § 2 k.p.k., do chwili otrzymania zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie, organy procesowe dokonują tylko czynności niecierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a także czynności zmierzających do wyjaśnienia, czy zezwolenie będzie wydane. Przy czym na mocy art. 13 k.p.k. uzyskanie takiego zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie należy do oskarżyciela..

Niezależnie zatem od tego, że przedmiotowy wniosek jest co najmniej formalnie przedwczesny to jeszcze jest merytorycznie bezpodstawny.

Kryterium „dobra wymiaru sprawiedliwości”, o którym mowa w art. 37 k.p.k. odnoszone jest m.in. do sytuacji, gdy okoliczności sprawy mogą wpływać na swobodę orzekania sędziów lub stwarzać w opinii publicznej uzasadnione przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób bezstronny. Tymczasem uzasadniając złożony wniosek Sąd nie odniósł się do znajomości przez sędziego, któremu sprawa została przydzielona, z oskarżoną. Wskazał jedynie na okoliczność pełnienia przez oskarżoną funkcji prezesa w innym sądzie rejonowym znajdującym się w tym samym okręgu. Brak obiektywizmu, o którym pisze Sąd zwracający się w trybie art. 37 k.p.k. wynikać ma zatem z samego faktu bycia sędzią i sprawowania określonej funkcji. Tymczasem ta okoliczność znana będzie również sądowi, do którego w trybie art. 37 k.p.k. przekazałby sprawę Sąd Najwyższy.

Problemy z perspektywy warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy mogłoby budzić rozpoznanie odwołania w tej sprawie przez Sąd Okręgowy w Z. Jeśli jednak zostanie ono wniesione, to wówczas Sąd II instancji może złożyć wniosek w trybie art. 37 k.p.k. o przekazanie sprawy innemu sądowi. Na tym etapie postępowania, wobec braku informacji dotyczących znajomości sędziego rozpoznającego sprawę z oskarżoną taki wniosek jest przedwczesny.

Przypomnieć należy, że instytucja z art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy. Sąd Najwyższy w swoim dotychczasowym orzecnictwie podkreślał, że jeśli stawiane sędziemu zarzuty mają charakter wyłącznie wiążący się z jego zwykłą pracą orzecniczą (w tym przypadku z funkcją prezesa sądu) i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne o to samo zachowanie, czyni przekazywanie sprawy z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości niezasadnym. W takim przypadku przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu wcale nie służy wytwarzaniu w społeczeństwie przekonania o bezstronności sądów, lecz przeciwnie, może budować przekonanie o łatwości manipulowania ich ustawową właściwością (por. postanowienie SN z 25.11.2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010/2, poz. 20).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]